

Könyv a város napjára

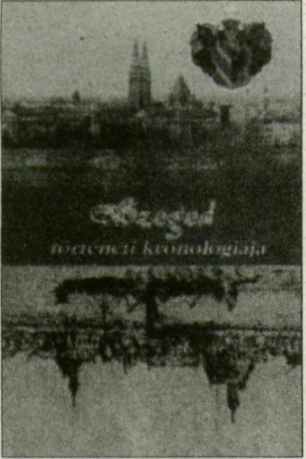
Szeged történeti kronológiája

Tegnap a kezembe vettem egy friss nyomdaszagú kötetet és nem is tudtam letenni, amíg a kettő híján száz oldalt át nem böngésztem.

Mitől ilyen érdekes a laikus számára ez – a szakértő szerkesztő, *Kristó Gyula* történész-professzor által szikárnak és ösztövrének nevezett műfaj – a történeti kronológia? Vagyis a Szegeddel kapcsolatos (itt történt, vagy a várost érintő) tények időrendi felsorolása? Mert erről van szó; a mostani ünnepre, a város napjára az önkormányzat kiadásában megjelent, a *Szeged története* című monográfia szerzőgárdája által írt „*Szeged történeti kronológiája*” című könyvről.

Nos, alighanem még mindig kiéhezettek vagyunk a szikár tényekre. A pontos, valósághoz hűséges adatokra, amelyeket semmiféle kommentár nem kísér, nem tesz nyúlóssá, ragacsossá, féloldalassá, elfogulttá – bizonytalanná.

Egy ilyen adatsor, amely a kezdetektől 1944-ig közli, mi történt itt, természetesen roppant informatív – és képzelgetmozdító. Hadd mondjak egyetlen példát: mindannyian ismerünk, szegedi polgárok, a város nevéhez tapadt „állandó

jelzőket”, ilyeneket, mint: *poros* (azaz vidékies, ókonzervatív). Vagy némileg megértő módon: *Janus-arcú*; még megértőbben: *déliés*. Dicsekvően: *napfényes*, érte alatti a szellemi sugárzást is. És a többi. Mindenkinek megvan itt a maga favorizált jelzője. Nos, a szigorú adatok szerint úgy fest, hogy mindenkinek igaza van és senkinek sincs igaza, mert ezerféle jelzővel közelíthetnének csak az igazságot, hiszen ez a város – ropant *sokarcú*. Megfelelő adatcsoportosítással ugyanúgy bi-

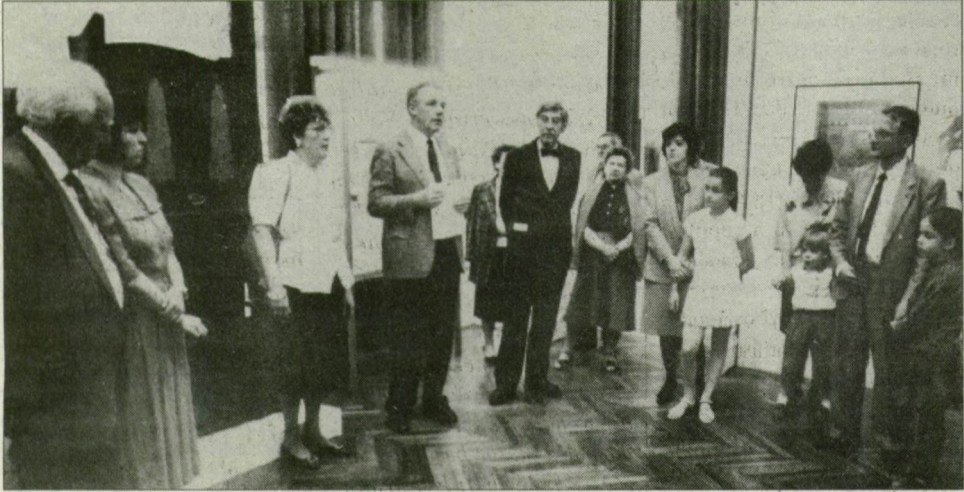
zonyíthatjuk az itt élők kuruc mentalitását, mint a labanc-tempót, az önérzetes tartást, mint a puha gerincet, az alkotó erőt és a szellemi tunyaságot, a tyúkperes hajlandóságokat és az önzetlen nagyvonalúságot – napestig sorolhatnám.

De tudják-e önök, tisztelt szegedi polgárok, hogy már 1722-ben megtörtént itt az első színibemutató? És a községválasztmány a helytartótanács ellenében is nyilvánossá akarta tenni a tanácskozásait 1841-ben? Hogy 1899-ben volt itt az első futballmérkőzés és nyert a SZAK I. a SZAK II. ellen? Hogy az 1412-es esztendőben jegyezték fel először: szegedi diák külfországra ment tanulni?

Szívesen ajánlom, tessék tovább böngészni ezt az ünnepre készült könyvet; még akkor is, ha biztos vagyok benne, a hibajegyzék követi, mert némelyik passzusát mintha nem látta volna korrektor...

Hiába, minden attól függ, melyik orcáját tartja épp felénk városunk; ezúttal megint csak egy paraszthajszál, de az bizony elválaszt a maradéktalan örömtől.

S. E.

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

DARMSTADTI SZECESSZIÓ. Darmstadt a művészet és kultúra otthona. Szeged németországi testvérvárosa a századforduló táján jelentős művésztelepnek adott otthont. A Mathildenhöhe-n hátrahagyott építészeti örökséggel Darmstadt olyan múlhatatlan értékű kultúrtörténeti értékeket mondhat magáénak, amelyek dokumentálják a város jelentős szerepét a szecesszió komplex stílusának meggyökereztetésében. Olyan látványos és tartalmas művészeti együtttest nyitottak meg két esztendővel ezelőtt, amely a világ minden tájáról vonzza a látogatókat. Ezért is öröm és tanulságos élmény megtekinteni a Móra Ferenc Múzeumban Szeged város napja tiszteletére megnyílt szecessziós kiállítást, mely már megjárta Darmstadt több testvérvárosának kiállítótermeit. A bemutatót az érdeklődők népes csoportja előtt, a város vezetőinek jelenlétében Günther Metzger főpolgármester és Renate Ulmer művészettörténész nyitotta meg.

A debütáló Aida

Tegnapelőtt kétszer is végigénekelte a címszerepet. Délelőtt a másik szereposztással; Misura Zsuzsát helyettesítette, aki a karmesterverseny középöntőjében énekelt. Este pedig „a maga nevében”. Matkócsik Éva (28 éves) ma este debütál Verdi Aidájának címszerepében.

A fiatal énekesnő szerencsés kimenetelű autóbalesete óta először lép színpadra. 1987 óta tagja a Szegedi Nemzeti Színháznak, a Zeneakadémia után rögtön idekerült. „Kisebb szerepeket is szívesen énekelnék, de ilyeneket eddig sajnos nem osztottak rám.” – mondja. Az Álarcosbál Ameliájával kezdett Oberfrank Géza igazgatása alatt, majd Donna Anna volt Kerényi Miklós Gábor sokat vitatott Don Giovannijában. Az igazi sikert azonban a tavalyi Tosca-felújítás hozta meg számára. „Végre megtaláltam a szerepkörömet: úgy gondolom, az olasz drámai szoprán feladatok állnak hozzáam legközelebb. Bár Aida kicsit talán korai, hiszen a sze-

rep igen hosszú, és különösen az együttesekben nagyon magas a fekvése.”

Igen gyorsan kellett akklimatizálódni, hiszen a többi szereplő régi, s a színpadi próbákra alig egy hét maradt csak. Kedvenc része a Nilus-parti jelenet Aida-Amonasro kettőse.

S még egy siker: Matkócsik Éva bejutott a Pavarotti-verseny döntőjébe. Októberben utazik Philadelphiába – természetesen tele reményekkel. Szerződése a következő évadban is Szegedre köti. Éneklitovább a Toscát, a Trubadúr-felújításban valószínűleg Leonóra lesz, s talán az Andrea Chenier Madeleine-je is is vár rá.

Az első, meghitt percekért

Nemzetközi konferencia a születésről

Az utóbbi évtizedekben megszoktuk és természetesként elfogadtuk, hogy a várandós mamának nincs más választása: ha elérkezett az idő, bevonul a klinikára vagy a kórházba és a családtagoktól elzárt, rideg környezetben, teljes érzelmi magányban kínlódvá, világra hozza gyermekét. Megszüli babáját a hivatalos orvoslás diktálta módon és helyzetben. Egyetlen biztos kapaszkodó ilyenkor a szakmailag fölkészült orvosok, szülésznők közelsége, ami persze rendkívüli biztonságot ad, de az azokban a percekben lélekben is anyává váló, szenvedő, ám mégsem beteg asszonynak ez nem elég. A hazai, merev szabályok – nyugati mintára – enyhültek ugyan valamelyest az elmúlt egy-két évben: egyes szülészobák ajtai megnyíltak az édesapák előtt is. Az otthoni szülés világszerte elterjedőben lévő gyakorlata azonban még meglehetősen szokatlan nálunk, holott a meghitt környezet, a szabadon választott helyzet és módszer – állítják a tapasztaltak – életre szólóan játékosan hatással a gyermek és az egész család életére.

Körkép – első munkafázis

Viasztalanítás

A Feszty-körkép restaurálásának bevezető része véget ért: az eddig elvégzett munkát szakértő bizottság vette át. A hét tagot számláló testület elnöke *dr. Trogmayr Ottó*, a Csongrád megyei múzeumok igazgatója. Kívüle még hatan vállalták a körkép restaurálásának végigkísérését. Három tagot a lengyel fél – a festmény felújítását végző *Ars Antiqua* csoport – delegált, „magyar oldalon” pedig egy német szakember is közreműködik.

A tavaly ősszel induló munka első szakaszában az volt a feladat, hogy eltávolítsák a festék, és a meglazult alapozás rögzítésére szolgáló anyago-

kat. Korábban viasszal konzerválták a vásznat, így akadályozták meg a további pusztulást. Ugyancsak az első művelati fázis része volt még a kép tisztítása is.

A szakértő bizottság *hétfőn Ópusztaszeren járt*, s elégedetten szemlélte a kép állapotát. Megítélésük szerint a *lengyelek jól dolgoznak*, s már a következő restaurálási szakasz feladatait végzik. Az eddigi munka hivatalos átvétele tegnap volt a Móra Ferenc Múzeumban. Legközelebb – ha összehívásukat egyik fél sem kéri – jövő nyáron találkozhatnak ismét, a következő munkaszakasz értékelése céljából.

NY. P.

Orgonahangverseny

A rókusi orgonaesték sorozatban, mely rendezvényt a Szeged-Rókusi Rk. Plébánia és a Pompeji szerkesztősége szervez, ma este 7 órakor Nyíró Gábor, a mai magyar evangélikus egyházzenei élet egyik reprezentánsa lép föl. Különös aktualitást ad a hangversenynek, hogy ezekben a napokban fejeződött be a Rókusi templom felújítása. Nyíró Gábort Szegeden 1989-ben egy karácsonyi koncerten hallhattuk először, jelenleg ő a Veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskola zongora főtárgy tanára. A mai estén többek között Grigny, Walther, J. S. Bach és C. Franck művei szerepelnek. Gordonkán közreműködik Dilmann Éva és dr. Pukánszky Béla. A hangverseny látogatói közönség a belépőjegy mellé műsorfüzetet kap, amelyben nemcsak a templom és az orgona rövid történetét, de a fellépő orgonisták életrajzát, valamint a felhangzó művek rövid ismertetését olvashatja.

A Civitan klub vezetősége

A szellemi fogyatékosokat, mozgássérülteket és más hátrányos helyzetűeket segítő nemzetközi klubhálózat szegedi klubja megválasztotta vezetőségét. Elnöke: dr. Lippai Pál, városunk polgármestere, soros elnöke: dr. Szondi Ildikó, titkára: Majer Ilona igazgatói: Boros Imre, dr. Veress Sándor és Zádoriné Gaál Gyöngyi. A 40 tagot számláló Civitan klub minden hónap utolsó keddjén, délután 6 órakor tartja összejöveteleit a városháza klubtermében.

Szombaton: madarak és fák napja

Színes program felnőtteknek, gyerekeknek

Az Országos Erdészeti Egyesület Csongrád Megyei Csoportja és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 37-es csoportja az idén is megrendezi Szegeden a madarak és fák napját. Minden természetkedvelő városlakó bőséges – és ami kedves gesztus a vendéglátóktól –, ingyenes programok közül válogathat.

A Fűvészkert 10-től 12 óráig ingyen látogatható. A vendégeket a Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola diákjai kalauzolják. A szegedi Vadaspark 9-től 12-ig belépőjegy nélkül fogadja az érdeklődőket, 10 órától csoportok vezetését is biztosítják. Az

újszegedi Ligetben a Viga-dóval szemben lévő nagy tisztáson 10-től 13 óráig madárgyűrzési bemutatót tart a madártani egyesület. A fehér-tói nagytoronyban a Kiskunsági Nemzeti Park bemutatja a Fehér-tó madárvilágát. A fehér-tói kirándulásra különbusz indul a városháza elől 9 órakor. Kiállítással várja a látogatókat az újszegedi Bálint Sándor Művelődési Ház 8-tól 13 óráig a Szegedi Fehér-tó múltja és jelene címmel. Ásotthalmon az erdészeti Szakiskola parkjában az érdeklődők madártani előadást és bemutatót láthatnak 10-től 12 óráig.

Fogsor nászajándékba

Fogmosástanítás minden gyermekközösségben, gyakori ellenőrzés, Elmex fogkrém és zselé, minden mennyiségben, fluorozott só valamennyi boltban, fluor tabletta a gyerekeknek, szigorúan ellenőrzött fogkímélő édességek, speciálisan kiképzett asszisztensek, tudatos fogvédelem, 100 százalékos támogatás a megelőző programoknak. Ennyi röviden a *svájci recept*. Végeredménye: Svájc a világ legépebb fogazatú polgárok országa, ahol a felnőttkor küszöbére érve valamennyi ifjú szép és jó fogsorral mosolyog. Ők ezt kapják a 25 éve elkezdett nagyszerű egészségügyi programtól nászajándékba.

A Csongrád megyei Önkormányzat Egyesített Egészségügyi Intézménye rendezésében *tegnap* megtartott gyermekfogászati anketon hallottuk mindezt a *baseli iskolafogászati intézet igazgatójától*, aki irigylésre méltó adatokat is sorolt, bizonyítandó, hogy az elmúlt negyedszázadban, a megelőzésnek köszönhetően, mennyit javult a svájciak – a hatvanas években még katasztrofálisnak mondott – fogazata. Ők, már túlszárnyalták a WHO Egészséget mindenkinek 2000-re jelszavával fémjelzett célkitűzést, miszerint a 12 éves korú gyermekeknek maximum három rossz foga lehet, ugyanis a svájci 12 éveseknek már 1988-ban – átlag – csak kettő rossz volt.

Ilyen eredményekkel messze nem dicsekedhetünk mi, magyarok, pedig nálunk is hét esztendőre folyik az országos fogszuvasodás megelőzési program, az erendően egészséges fogsor megtartása érdekében. De minthogy nálunk a só fluorozását eddig nem sikerült technikailag megoldani, így maradt a szer, a Dentocar tabletta, a fogmosásra oktatás, a gyermekek fogászati ellenőrzése, és a harc a gyermekélelmezéssel a fogkímélő, egészséges táplálékokért.

Csongrád megyében az 1986-ban elkezdett Dentocar adagolás ma már a tízéves korú gyerekeknél tart, s megyénkben pillanatnyilag *42 ezer 230 gyerek kapja* e fluoridtartalmú szert. Kevesebben, mint két esztendővel ezelőtt, amikor is meghaladta az 50 ezret ez a szám. A csökkenés okaként azokat a kételyeket támasztó híreszteléseket jelölik a szakemberek, amelyek miatt a szülők megtagadták a Dentocar beadását gyermekeiknek. A legmagasabb szintű szakmai állásfoglalások szerint a Dentocar ártalmatlan. Bizonyosság rá a svájci példa. Náluk már felnőtt – fluortabletán – egy nemzedék, akik csak a rossz fogaikat veszítették.